

4/12

4/12

I söndagens ledare

om "Undervisning i rasfördomar" kritiserades ett avsnitt av Rydén-Thomsons skrift Medborgarkunskap på grund av vissa uttalanden om svenskar- nas naturliga överlägsenhet i förhållande till andra folk. Det är oss en glädje att fastställa att dessa uttalanden utrensats av förre universitetskanslern Thomson i den nu föreliggande femtonde upplagan och att alltså skriften i sitt nuvarande skick inte innehåller de underligheter som i ledaren påtalades.

Biskopspekoral

Biskop Gert Borgenstiernas lilla bok "Fel kurs — och rätt" presenteras som en stridsskrift, men förtjänar endast till ringa del denna respektbara karaktäristik. I huvudsak är skriften ett långt utdraget gnäll över tidens ridska, men det är sällan man får klart för sig vad författaren vill, även om en allmän irritation över modern socialvård och modernt tänkande i dessa ämnen är ett påtagligt ledmotiv. Rådslan för att säga något bestämt kombineras med en stil som kommer läsaren att ömweis tänka på kullerstenar och snömodd; ibland är kantigheten, ibland den halviga lösligheten mest framträdande. Vi står inför ett äkta pekoral, det borde vara tydligt både för kyrkans män och kyrkans kritiker.

Endast på en punkt framträder relativ klarhet — och vilken klarhet! Hr Borgenstierna klagar på ett sätt som är typiskt för de yrkeskristna över att kyrkan och kristendomen blir elakt behandlade i debatten. Men samtidigt säger han om sina motståndare ondskefulla saker som det inte skulle falla någon ateist in att säga om kristendomen. "Den som bekämpar Kyrkan kämpar till syvende och sist för den amoralliska människan." En kultur som inte går ut från den kyrkliga tron "leder till ateism, och ateism till satanism eller ett avsjälrat myrstacksliv". Alltså: denne man, som uppträder i godhetens och toleransens kostymering, beskyller alla olik- tänkande för att verka för amoralism och satanism — samtidigt som han jämrar sig över förföljelse. Till genren hör också antydningar om att biskopen och hans meningsfränder med stolt fattning är på väg mot Golgata; kyrkan skall i värsta fall "erinra sig att dess Herre icke leddes fram i spetsen för en överväldigande folkopinion, utan leddes fram till ett kors där han fick dö ensam, föraktad och övergiven av människor". Folk som lever högst komfortabelt på sitt tro borde ha smaken att avstå från sådana martyrspelel.

Gnället på modern socialvård illustreras av påståendet att de som tror människan vara "en produkt av arvs massa och miljö" inte kan fostra till respekt för moralbud, inte kan kräva ansvar inför dylika bud eller beivra överträdelse. Hr Borgenstierna förstår alltså inte ens att i "miljön" ingår just moralisk fostran och moraliska reaktioner, att strävan är att skapa en miljö som skall förbättra människorna.

Det lilla kapitlet om Den heliga skrifts auktoritet visar kanske bäst författarens ängsliga vilja att placera sig på alla tillgängliga stolar på en gång. Än talas om Skriftens ovillkorliga auktoritet, än om nödvändigheten att se bort från vissa

bibelord och hålla på andra, än om rätten att skilja på gudomligt och mänskligt i Bibeln, alltså att tolka Bibeln som man finner lämpligast. Och så kommer det stolta ordet: "Problemet är modet att slå fast, att det som gör Bibeln till Helig Skrift icke är förpliktelser att ha långt hår eller kort hår eller att hålla församlingarna med församlingsänkor." Så modig är alltså biskopen att han inte bräkar om hårklippning — och han

uppmanar oss att mobilisera samma märkliga mod.

Det kanske obehagligaste i denna skrift — som lyckas att vara både obetydlig och obehaglig — är att författaren ständigt hänvisar till Dostojevskij och talar om hur mycket han lärt av denne. Man äcklas av att se Dostojevskij med hans lidelse, skarpsinne och förtvivlan begagnas som sköld för denne trångsynt konventionelle svenske biskop, som belåtet småpratrar om Gud, tidens ondska, tystnadens värde och sin egen förträfflighet.